DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

COLICA PICTONUM;

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS,

DE

COLICA PICTONUM;

QUAM

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri

D. GEORGII BAIRD, S. S. T. P.

ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI;

NECNON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu,

Et Nobilissimae FACULTATIS MEDICAE Decreto;

PRO

GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

MORTEUS MORIARTY,

HIBERNUS.

AD DIEM 12 SEPTEMBRIS, HORA LOCOQUE SOLITIS.

Hinc dira tormina, genæ pendulæ tremulæque manus.

PLINY.

EDINBURGI:

APUD ROBERTUM ALLAN.

CUM PRIVILEGIO,

M,DCCC,IV.

VIRO EGREGIO

DANIELI MAHONY,

DE DUNLOE,

IN COMITATU KERRIENSI,

COPIARUM DOMESTICARUM PRÆFECTO;

ANIMI INTEGRITATE, MORUM SUAVITATE

ALIISQUE VIRTUTIBUS,

QUÆ VIRUM ORNARE POSSUNT,

IMPRIMIS CONSPICUO,

HASCE STUDIORUM IN MEDENDI

SCIENTIA PRIMITIAS

ANIMI

PLURIMUM DEVINCTI

INDICIUM,

D. D. CQUE,

MORTEUS MORIARTY.

NECNON,

AMICO SUO SPECTATISSIMO

P. MORIARTY, M. D.

ARTEM HIPPOCRATICAM APUD KERRIENSES,

MERITA CUM LAUDE

ATQUE HUMANI GENERIS SALUTE

FELICITER EXERCENTI,

OB

AMICITIAM ET BENEFICIA PLURIMA,

QUIBUS EUM DIGNATUS EST,

DISSERTATIONEM HANC

ANIMI GRATI

PIGNUS,

SACRAM ESSE VULT,

AUCTOR.

ERRATA.

Page 6.	line 13.	*vice* paſſibuſque	*lege* paſſibus.
—— 11.	—— 12.	*vice* lanquet	*lege* languet.
—— 14.	—— 2.	*vice* homimum	*lege* hominum.
—— 14.	—— 12.	*vice* minutiſſimus	*lege* minutiſſimis.
—— 15.	—— 5.	*poſt* obſita	*dele* comma.
—— 16.	—— 6.	*vice* Lieu	*lege* Lien.
—— 16.	—— 14.	*vice* contraction ependent	*lege* contractione pendent.
—— 16.	—— 15.	*vice* abdomninis	*lege* abdominis.
—— 20.	—— 3.	*vice* Phthiſii	*lege* Phthiſi.
—— 24.	—— 12.	*poſt* plumbo	*lege* comma.

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

COLICA PICTONUM.

Auctore MORTEO MORIARTY.

PRÆFATIO.

HUNC morbum a quibusdam Colicam Saturninam, seu Metallicam nuncupatum, male descripserunt veteres, his forsan plumbum pro usu domestico parum innotuit. ÆGINETA, qui anno 700 scripsit, et post hunc PLATERUS, qui anno 1102 primi esse videntur, qui de hoc morbo ex professo tractaverunt. Posteaque FRANCISCUS CITESIUS

qui anno 1617 opus vulgavit, quod inſcribitur, "Diatriba de novo et populari apud Pictones do- "lore Colico Bilioſo." De Haen omnes aucto- res, qui ante tempus ſuum de hac colica differue- runt, ordine enumerat. De cauſa hujus mali va- riæ extiterunt ſententiæ, neque mirum eſt, cum non ſolum ex iis locis ubi maxime graſſabatur, verum etiam ex iis rebus, ex quibus oriri crede- batur, nomen accepiſſet: ſic varie apud varias gentes audit, in Anglia, *the Painters Colic*; in Ger- mania, *Huttenkatze*; in India Occidentali, *the Dry Belly Ach*; in Dorventania, *Bellain*; *Morbus Colicus Damnoniorum* in Wallia; *the Millreek of Wilſon*, &c. Tandem Georgius Baker, illu- ſtris ille eques Baronettus (cui genus humanum multum devincitur) ſententiis veterum philoſopho- rum collectis collatiſque, morbum ex plumbo or- tum fuiſſe comperuit. Cur verò hoc argumentum aliis prætulerim, in cauſa ſunt hiſtoria ejus ſingu- laris, ſymptomatumque ſeveritas; præterea ſpe alliciebar morbum fore rariorem, multorumque vitas conſervatum iri, modo mali cauſa latius inno-

teſcat;

tefcat; magifque quod ii, inter quos medicinam facere mihi in animo eft, lac fuccumque pomorum expreffum in vafis plumbo obductis, quæ in illa Hiberniæ parte in affiduo funt ufu, deponere folent. SAUVAGESIUS, aliique nofologi morbum ab aliis diverfum effe opinati, pro unico genere peculiari habuerunt: rectius autem Nofologus nofter illuftris CULLENUS eum ad colicæ genus fequenti eximiâ definitione infignitum retulit

DEFINITIO.

"COLICA (PICTONUM) prœeunte ponderis vel
" moleftia in abdomine, præcipue circa umbili-
" cum, fenfu: accedente dolore colico, primum
" levi, non continuo, et præcipue poft paftum
" aucto; tandem graviore et fere perpetuo; cum
" dolore brachiorum et dorfi, in paralyfin demum
" abeunte *."

* CULLEN. Synop. &c. &c.

HISTORIA.

Morbi hujus, nulli ætati, ſexui, aut temperamento proprii, duæ videntur eſſe ſpecies, quarum alteram recte vocaveris acutam, alteram longam ſeu chronicam. In priore dolor ventriculi et viſcerum ſubito et uno quaſi impetu invadit, et vehementer urget, cum alvo aſtrictiſſima, quæ non ſolum purgantibus non reſpondet, verum etiam clyſteres prorſus rejicit. Dolor hic, qui brevi adeo intenditur et ingraveſcit, ut a corporibus lacerandis vix ſeſe contineant ægri, preſſurâ minime augetur, e contra multum levatur. Angor, jactatio, et vigilia miſeros exercent haud multo minus quam morbus ipſe. In lecto nunquam conquieſcunt, ſed aſſidue inambulant, ubi a lecto abſtinere poſſunt. Ad hæc ſæpe accedunt, dolores univerſorum muſculorum, maxime prope ſcapulas, languor ſummus, ſingultus, oculorum torpor, cibi faſtidium, cum frequenti ructu, nauſea et vomitu.

In

In nonnullis exemplis abdomen tantâ vi diſtenditur, ut pene diſrumpatur, adeoquè tenerum nonnunquam evadit, ut ſtragulorum molliſſimorum tactum ferre nequeat; in aliis vero abdominis muſculi nodoſi fiunt, umbilicus intus ad viſcera retrahitur, et alia pars inteſtinorum ampliata, alia contracta invenitur, urina vel prorſus retinetur vel per parca eſt. In hoc mali gradu, arteriarum pulſus ſubito frequentiores fiunt, cutis ardet, vertigo et cephalalgia ægros fatigant cum ſtupore vel amentia ſæpe in convulſionibus aut apoplexia deſinentibus, nonnunquam etiam in manuum aut pedum reſolutione. In quibuſdam delirium leve, et loquacitas manent aliquantiſper, poſtquam morbi impetus tranſierit.

In ſpecie chronica, alvus non ſemper dura eſt, e contra ſoluta nonnunquam obſervatur; ſi leniter, dolores mitigat; ſi profuſe, vires labefactat. In hac ſpecie, morbus incipit ab hebete viſcerum dolore, qui modo exiguus eſt vel nullus, modo ſit tantus, quantus in hominem cadere poteſt, modo

dolor

dolor abest, modo auctâ severitate brevi revertitur præcipue cibo sumpto, modo improviso et subito adoritur, sæpius vero tarde et gradatim ingruit. Hujus accessûs prænuncia antecedunt ponderis aut doloris sensus in scrobiculo cordis, præcipue ad Cardiam (juxta Clutterbuck) cum facie pallida, et cadaverosa, inquietudine, insomnio, cibi fastidio, animo insigniter demisso, alvi nonnunquam profluvie, sæpius autem ejusdem duritie, in qua stercora dura et conglobata fimum ovillum quodammodo referentia solummodo dejiciuntur. Ventriculi molestia paulatim augetur, et tandem fit gravis et continua, dolor et nausea passibusque æquis invalescunt, brevique bilis ingens copia simul cum ventriculi contentis elicitur; ab ingestis cujuslibet fere generis intenditur vomitio, quam doloris remissio statim excipit, quo miser ægrotus causam morbi sui sublatam esse spe vana lactatur. Sed eheu! brevi recrudescunt ærumnæ, et in pejora ruunt omnia. Dolor, qui in regione epigastrica, præcipue circa umbilicum, per horas aliquot adeo immaniter sævisset, nunc alia sibi vindicat hospitia, et quaquaversum in

omnes fere abdominis partes tyrannidem ſuam exerit. Modo ſtomachum invadit, ſæpius vero circa umbilicum ſedem figens, tanto dolore urget, ut corpus ægroto quaſi tranſverſim ſecari videatur; dolor inde non raro ad dorſum et lumbos, et aliquando deorſum ſecundum ureteres uſque ad veſicam urinæ tranſvolat, ægerque quaſi doloribus calculoſis laborans, teſtium retractione afficitur; nonnunquam ad pectus, humeros et brachia aſcendens ſævum rheumatiſmi impetum mentitur, muſculoſque externos adeo teneros efficit, ut ſtragulorum ponderis, aut etiam leviſſimi digitorum tactùs impatientes fiant. Paulatim manuum debilitas ſentitur, quæ non ultra carpum extenditur, ægerque doloribus in humero, aliiſque juncturis, rheumatiſmum referentibus vexatur. Debilitas paulatim augetur, donec brachia prorſus immobilia fiant, digiti curvantur, actione flexorum poteſtatem extenſorum ſuperante. Pedum margines, digitique extremi, qui ſæpe tument, et rubent, æque ac ſi podagrâ laborarent, dolore afficiuntur, jamque æger minime a ventriculo laborat. Obſervatu dignum

eſt

eſt diverſas corporis partes, ſaltem d'ſſitas, quæ in hoc malo patiuntur, raro aut nunquam eodem tempore affici ; ſic *e. g.* dolore ventriculum occupante viſcera inferiora plerumque, et proculdubio artuum muſculi, tranquilla ſunt : contra, his affectis, ventriculus, tubuſque inteſtinalis dolore prorſus immunes ſunt. Doloribus hoc modo tranſvolantibus, cito convaleſcendi ſpes ægro affulget ; hæc autem ſpes brevi evaneſcit, dolor enim duabus vel tribus circiter horis elapſis cum ſolita ſævitia redit, miſerumque ſenſu inteſtinorum quaſi constrictorum et ſurſum ab ano, et deorſum ſimul a pyloro ad umbilicum, tanquam doloris centrum, tractorum afficit. Sudor, quo omnia indicia mitigantur, hoc fere tempore prorumpit ſimul cum eruptione ſupra cutem. Purgatâ alvo nonnihil quidem, ſed haud multum levari ſe ſentit æger. Urgente hac colica pulſus opinione minus concitatur. Nonnunquam ſubito frequentior fit et cum cutis ardore, vertigine, cephalalgia, ſtupore, et delirio, ægerque infelix miſerrimam vitam per tæſus, convulſionibus aut apoplexiæ ſuccumbit : ſæpius vero tormina, vomitio,

vomitio, ſingultus, et ructus miſeros exercent, donec tam pallidi et exſangues evadant, ut Larvis Jure aſſimilentur. Lugubrem horum conditionem his verbis ad vivum depingit CITESIUS—“ Per “ vicos veluti larvæ, aut arte progredientes ſta- “ tuæ, pallidi, ſqualidi, macelenti conſpiciuntur “ manibus incurvis et ſuo pondere pendulis, nec “ niſi arte ad os et cæteras ſupernas partes ſubla- “ tis, ac pedibus non ſuis, ſed crurum muſculis, “ ad ridiculum, ni miſerandum, inceſſum compo- “ ſitis, voce clangoſâ et ſtreperâ.”

Morbi duratio varia eſt. Si ſigna ſint mitia et medicina perite adhibeatur, raro ultra ſeptimanam protrahitur: contra ſi morbus urgeat, ſi dolores ſint graves, vel ſi prorſus negligatur aut imperitè tractetur, plures hebdomadas aut etiam menſes per ſtabit. Modo paucos dies, vel menſem; iterumque tertio vel quarto quoque menſe redibit; modo per annum vel decem annos durabit, priuſquam manus reſolutæ fuerint. Anima aliquando odorem fætidum et ſtercoreum adipiſcitur, et quando

tormina diu perſtiterint, et tandem remittere inceperint, humeri ſummi et muſculorum vicinorum dolores, cum ſenſu inſolito, et formicatione ſecundum ſpinam percipiuntur, quibus paralyſis artuum plerumque ſuperiorum, modo vero omnium muſculorum motui voluntario inſervientium, ſupervenit. Senſus totus manet, et in quibuſdam acutior aut vividior, quam ſanitate perſtante, evadit. Poſtquam manus paralyticæ factæ fuerint tam in acuta quam in chronica ſpecie, aſſurgere ſolet, in dorſo alterius vel utriuſque manûs prope initium oſſis metacarpalis medii, tumor ad nucis parvæ magnitudinem ſine dolore, vel coloris mutatione, (hoc vero non eſt perpetuum) modo fixus, modo mobilis eſt, ſpiſſitudine et duritie varius, interdum lapideum, aliquando cretaceum, nonnunquam caſeum refert. Motus articuli hoc vitio impeditur.

Hæc colica varie terminatur. Modo in juncturarum contractura, modo in pedum, manuumve reſolutione, ſæpius vero in manuum; nonnunquam in brachiorum et pedum paralyſi deſinit. In membris

bris resolutis motus penitus deletur, sensus vero totus manet, et aliquando vividior evadit. Morbus comitialis hunc sæpe excipit, tunc vero paroxysmus longius protrahitur quam in epilepsia vera fieri solet; sæpe quidem et epilepsia et paralysis cum abdominis doloribus alternantur. In nonnullis sed perpaucis quidem exemplis crura haud minus quam manus perenni resolutione occupantur. Ubi dolores atrociores finiti sunt et paralysis accessit, dolor obscurus in ventriculo remanet, cum vagis universi corporis doloribus, simul cupiditas cibi lanquet, et non raro est nausea et vomitus. Corpus et vires sensim amittuntur, præcipue vero extenuatur musculus qui pollicem adducit. Sæpe etiam musculi pectorales, deltoides et biceps flexor cubiti in meram membranam abeunt. Sæpenumero morbus hic in hydrope juxta De Haen, et nonnunquam in Phthisi Pulmonali desinit.

Operæ prætium est notare alia præter hominem animantia huic malo patere, equum scilicet, canem,

felim, vaccam, anſerem, truttam, &c. In his ſub duplici forma impetum facit, vel inteſtina maxima aſtrictione, torminibus, vel caput rabie ferociſſima afficiens; in variis animalibus varia ſigna apparent. In bobus morbus ſæpiùs notatur, quippe hominibus præ cæteris maximè neceſſariis. In oppido juxta colles plumbeos octoginta vel centum boves omni æſtate aluntur, ex quibus decem hoc veneno pereunt. Colica inteſtina occupante, palpitant, ſumma alvi aſtrictione, torminibus, dyſuriâ et ſalivæ emiſſione laborant, oculi graves et torpidi fiunt; cum vero morbus caput infeſtat, alia ſymptomata obſervantur, oculi protruduntur, multa ſaliva madent, quaſi canibus agitati, per agros feroces ruunt, et ſi lac præberent, vel quantitate minuitur, vel penitus deficit. In hac colicæ forma urina et fæces facilius redduntur. In uno exemplo ex vaccis ſex colicà in eodem agro et eadem nocte correptis, una tantum, quæ nuper partum ediderat, immunis evaſit, quod forſan lacti per totum corpus diffuſo attribui debeat. Præterea obſervatum eſt, boves hic per quinque aut octo menſes

ſes commorantes, ſummis doloribus maximâque difficultate enixos eſſe. Equi ſimiliter laborant, oves multis epilepſiæ ſignis occupantur, agni extremitatum paralyſi, quæ agitatione quavis excitatur, præcipue ſi viris aut canibus vexentur. Canes quoque, ſi heri tantum longiùs aut ſolito celeriùs inambulent, morbo corripiuntur, latrant, præcipites ruunt, morbum vero aliis non impertiunt. Aves quoque domeſticæ huic veneno obnoxiæ nulla pariunt ova. Truttas in fluviis juxta molas ad ceruſſam conficiendam captas mole minore eſſe, molliore corporis compage, odore et ſapore minus gratâ, quam eæ ſunt in fluviis ab hac cauſa procul innutritæ, obſervatione conſtat. Corporum ipſarum incrementum enorme paulatim fit, capite deformi, et juſto grandiore facto, dorſo incurvato, et caudâ mirum in modum minutâ et gracili *. Morbus tempeſtate aridâ maxime viget, tunc pecora, quæ juxta rivum veſcuntur, colica præcipue infeſtantur, præſertim ſi paulo ante rivus ſupra ripas effuſus fuiſſet. Hoc forſan tempore cryſtalla

* Vide PERCEVAL's Eſſays.

cryſtalla metallica circa graminis radices præcipue formantur. Boves hominum curam jure vindicantes injectionibus purgantibus, butyro et lacte vel per os ſumptis, vel per anum injectis curantur; et ſi, primis morbi ſignis ingruentibus, rigidâ ſcilicet pelle, tumoribus in abdomine, &c. in novum pellantur paſcuum procul a fluminè, cito facileque convaleſcunt et confirmantur. Equi ſimili modo tractantur.

SECTIO CADAVERUM.

Parum adhuc profuit corporum inſpectio ad morbi illuſtrationem, quoniam plumbi venenum nervos probabiliter afficit, non omnibus datur, in anatomia utcunque verſatis, mutationes obſervare, quæ in nervis minutiſſimus fiunt. In quibuſdam enim hac colica peremptis, nullum vitium intus in corpore deprehenſum eſt, quod ad hunc morbum pertinere, mortemve inferre potuiſſet. Senac decem ægros hoc morbo peremptos

ſecuit

ſecuit, in quibus ne vel minimum morbi veſtigium apparuiſſet. LIEUTAUD vero multa tradit exempla, in quibus inteſtina, jejunum præcipue, et ileum in variis partibus, maculis numeroſis, lividis, nigricantibus obſita, fuerunt. In quibuſdam inteſtina per totum ſuum curſum mirum in modum contracta (adeo ut aditus penitus occluderetur) et alterne dilatata reperiuntur, præſertim colon et rectum, quorum aliæ partes prorſus nonnunquam delentur, aliæ ultra modum interdum ampliantur, aut flatu diſtenduntur, aut globulis duris infarciuntur. Idem contingere in animalibus inferioribus patet ex diſſectionibus Clariſſimi WILSONII, qui canem hac colica laborantem aperuit, in quo plumbum comminutum tunicis ventriculi et inteſtinorum intus adhærebat, et pluribus eorundem partibus cruſtam inducebat: aliæ porro partes inflammationis, (quæ quidem raro aut nunquam in hoc morbo obvenit) aliæ gangrænæ ſigna, foraminibus ſimul exeſæ, præ ſe ferebant. Fæces parvæ et duriſſimæ erant. Idem inteſtinorum tunicas multum denſatas, et cava eorum plurimum coarcta-

ta

ta obſervavit. Ventriculi etiam partes inflammatione et gangræna ſæpe afficiuntur, neque cætera abdominis viſcera immunia evadunt, hepar enim et pancreas tumoribus obſtruuntur: veſica bilis humore viſcido nigricante diſtenditur: omentum gangræna et putredine corrumpitur: lieu denique et meſenterium vitiis ſimilibus fœdantur. Muſculi quoque mole minuuntur, et in meram membranam rediguntur, præcipue pectorales, deltoides, et biceps, flexor cubiti, &c.

SYMPTOMATUM RATIO.

Ex his quædam manifeſta, alia vero maxime obſcura et explicatu difficillima, ideoque quam paucis abſolvenda ſunt. Tormina et pertinax alvi durities ex ſpaſtica inteſtinorum contraction ependent, quæ in abdomninis parietes diffuſa, horum contractioni et pr ter naturam dilatationi occaſionem dat. Ex eadem cauſa pendere videtur urina parca aut ſuppreſſa, clyſterumque rejectio. Dolor et moleſtiæ

moleſtiæ ſenſus ad ſcrobiculum cordis relati, vel plumbo ventriculum, vel fæcibus coli arcum irritantibus tribuendi ſunt. Appetentia cibi deficiens ventriculi fibrarum debilitati, aut mutationi cuidam in ſucco gaſtrico aſſignatur. Nauſea et vomendi cupiditas ex ingeſtis in ventriculo diutius retentis oritur. Vomitio ex acribus ventriculum irritantibus, motumque ejus naturalem invertentibus, exoritur; abdominis tenſio et tumor, animæ, ſudoriſque fœtor ex fæcibus diu retentis. Atrophiæ quorundam muſculorum, ſenſûs integri, ſeu aucti (motu penitus deleto) ratio magnâ adhuc difficultate premitur, atrâque caligine mergitur.

CAUSÆ REMOTÆ.

Variæ diverſæque ſententiæ, a diverſis auctoribus, jam inde a prima mali origine, de cauſis remotis prolatæ fuerunt, inter quas annumerantur frigus, humor, imperfecta febrium criſis, venena diverſa, cuprum, arſenium, argentum, &c. De

his ſilentio prætereundum eſt, quoniam inter omnes medicos convenit plumbum in pulverem comminutum ſaleſve ejus morbum proculdubio gignere. Acuta forſan ſpecies naſcitur, ubi multum plumbi intra breve ſpatium ſumptum fuerit: contra ſi quis parum ſumpſerit et diutiùs idem facere conſueverit, tum morbus fit longus. Vix dici poteſt quantillum hujus metalli morbo gignendo par ſit, unde non levis oritur difficultas aditum ejus, in ventriculum inveſtigandi. Ceruſſæ acetatæ grana tria ſingulis diebus ſumpta per quatuor dies, initium dederunt alvo aſtrictæ, faſtidio et torminibus. Hæc colica, (ait HEBERDEN) tandem quidem ſanata, ſed quæ diu moleſta fuerat, orta eſt ex tincturæ Saturninæ guttis triginta quotidie ſumptis per menſem; plumbi vero pondus in his guttis triginta unum vix exceſſit granum.

Plumbi in cinerem reductio adeo in proclivi eſt, ut ad varia ejus opera ſine multo negotio in corpus aditum ſibi faciat: ſic artifices varii huic veneno obnoxii ſunt, hi ſcilicet, qui metallum crudum

dum ad formam metallicam reducunt, aut jam reductum liquant, quique cerussam et oxida diversa conficiunt. Qui vero plumbum ex terræ visceribus effodiunt, non eâdem ratione veneno patent, ni forsan ex loco prærupto, aut saxis durissimis, frangique difficillimis effodere necesse sit. Pictores etiam, vitrarii, figuli, pharmacopolæ, typographi, qui pilulas et glandes plumbeas conficiunt, quique minium molunt, huic veneno, variis autem gradibus objiciuntur. Varia metalli hujus præparata tum internè, tum externè, a medicis adhibentur, et sic morbus sæpissimè datur, præsertim, si cuti abrasæ vel superficiei crudæ applicentur, (quod absorptioni maxime favet). Hoc patet ex exemplo nobis, a clarissimo DARWIN tradito, cujus verba usurpare æquum est.—" A wo-
" man, feeble and old, about forty, sprained her
" ancle, and bruised her leg and thigh, and ap-
" plied, by ill advice, a solution of lead over the
" whole limb, as a fomentation, and poultice, for
" about a fortnight. She was then seized with
" COLICA PICTONUM, lost the use of her limbs,

" and gradually ſunk under general debili-
" ty *."

Acetis plumbi in phthiſii pulmonali, gonorrhœa, et ad hæmorrhagias in variis corporis partibus compeſcendas ore uſurpata eſt, et ſic morbum induxiſſe fertur. Per totum vitæ decurſum quâlibet die aut etiam horâ plus minuſve venenatis plumbi facultatibus patemus. Aqua, quam quotidie potamus, ciboque parando tam neceſſaria, per tubos plumbeos in multis locis ſæpe labitur, et in ciſternas accepta, per horas aut etiam dies in his manet, et ſi acidum contineat, omnibus in chemia verſatis patet metallo ſolvendo par fore. In Hiberniæ variiſque Angliæ locis, lac in vaſis plumbo obductis deponitur, quod morbum non raro intuliſſe teſtatur illuſtris ZOONOMIÆ auctor his verbis—" A
" delicate young girl, daughter to a dairy farmer,
" who kept his milk in leaden ciſterns, uſed to
" wipe off the cream with her finger from the
" edges of the ciſterns frequently; as ſhe was
" fond

* DARW. ZOONOM. Vol. II. p. 102.

"fond of it. She uſed to lick the cream from off
"her fingers. She was ſeized with the Saturnine
"Cholic, with ſemi-paralytic wriſts, and ſunk from
"general debility *."

Plumbum in artibus diverſis uſurpatur, vaſa fictilia Galænâ incruſtantur, quæ acidis aut etiam oleo ſolvitur. Vaſa cuprea vix unquam ſtanno ſic obducuntur, quin ſimul aliquid plumbi admiſceatur; quare ſi quiſpiam, ſæpiùs quam reliqui ejus convictores veſcatur iis, quæ in his vaſis cocta ſunt, tum maxime ſi quid acidi eſt, conſequetur, eum vel ſolum vel præcipuè colicâ occupari. Aceta enim et quæ aceto condiuntur, ſi ſerventur in fictilibus plumbo illitis, hoc metallo ſemper inquinantur; quæ condimenta cum aliis jucundiſſima ſint, aliis vero diſpliceant, itaque iiſdem in ædibus illi torminibus plectentur, a quibus hi prorſus liberi erunt. Idem etiam venenum latere poteſt in uno genere potionis, non autem in reliquis, quæ eiſdem menſis bibenda apponuntur, unde diſpar erit conviva-

rum

* Darw. Zoonom. Vol. II. p. 102.

rum ſors, niſi parem omnes venenati liquoris modum biberint. In China plumbum ad theam in faſcem compingendam adhibetur, ſpiritus diſtillati per tubos plumbeos vermiformes illabuntur, et hoc modo veneno ſæpe inquinantur: ſapones ad ornatum compoſiti plumbo admiſcentur (quod gravitate facile detegi poteſt). Ex variis autem modis, quibus in corpus humanum ſeſe inſinuat, nullus frequentior aut uſitatior eſt quàm per deglutitionem vini hoc metallo vitiati. Per plura ſæcula invaluit mos, (quem jurè lex tandem coercuit) acerbum corrigendi ſaporem vini levioris Gallici et Germanici plumbo, cujus oxidum vinorum acido ſolutum, ipſorum acorem corrigit, ſaporemque gratum impertit. Ex actis Pariſienſibus anni 1750 patet, triginta vini acerbi dolia acetite plumbi hoc modo vitiata, per tres annos venūm dari. Vina, aiunt, alba, plumbo ſæpiùs vitiari quàm rubra; ideoque ejus potatores huic colicæ opportuniores eſſe. In quibuſdam Angliæ partibus, præcipuè occaſum et auſtrum versùs inſtrumenta varia, quibus ſuccus pomorum expreſſus parabatur, vaſaque,

quibus

quibus pro uſu ſervabatur, partìm ex plumbo extrui ſolebant, et quod morbo ſæpiùs originem dedit, plebs ex ollis fictilibus oxido plumbi incruſtatis vinum ſuum plerumque hauriebant. Vinum igitur pomaceum ſic paratum et epotum hoc veneno inficiebatur, quod experimentis plurimis ſatis probatum eſt: in his Angliæ locis morbus colicus et affectiones paralyticæ vigebant. In aliis Angliæ partibus, in quibus vini pomacei uſus haud minùs increbuit, apparatus ad liquorem parandum nihil plumbi habuit, neque vaſa, quibus incolæ vulgo utebantur eodem incruſtata fuerunt; hìc loci morbus vix ac ne vix quidem viſus eſt. Tormina ſicca, ut vocantur, Indiæ Occidentalis, Colicæ Pictonum, tum in ſignis, tum in morbis ſupervenientibus reſpondent; et hìc loci morbus ex uſu immodico ſpiritûs Sacchari recens parati provenire credebatur, priuſquam Celeberrimus J. Hunter cauſam indagaſſet. Ex experimentis ab eo ex induſtria inſtitutis, ſatis manifeſte patet, morbum ex plumbo, quo liquor inter diſtillandum imbuitur, oriri; tubi enim inſtar ſpiræ convoluti, per quos liquoris

vapores

vapores tranſeuntes denſantur, magna ex parte ex plumbo conflantur. Inter alia inteſtinorum mala quibus infantes conflictantur, Colica Pictonum forſitan non ultimum locum tenet; quam ſcilicet contrahunt, dum crepundia ſua minio, aut ceruſſâ fucata, ori, (ut ſæpe fit) admovent, et lingunt. Horum crepundiorum artifices eodem morbo tentantur.

DIAGNOSIS.

Pauci tantum exiſtunt morbi, quibus hæc colicæ ſpecies confundi poteſt, inter hos præcipue micat colica ſpaſmodica vulgaris et paralyſis ab aliis, quam a plumbo cauſis enata. Ab his Diagnoſis minimè in patulo eſt, colicam enim ſpaſmodicam ſub initium adeo æmulat, ut diſtinctio haud rarò difficilis, imo nonnunquam minime fieri poteſt. Si vero animos ad ſigna et cauſas ritè advertamus ab hac Colicam Pictonum ſecernere valebimus. In Colica Pictonum abdominis dolor

haud

haud tanta cum violentia ſub morbi initium ſemper invadit, ſed paulatìm ingraveſcit cum ponderis ad ſcrobiculum cordis ſenſu. Alvi durities pertinacior eſt, et quamvis in plures dies aut etiam menſes prolata, inflammatione aut gangræna raro aut nunquam finitur. Contra Colica Spaſmodica in inflammationem et gangrænam citò ruit, plerumque eſt minus fixa aut diuturna, doloreſque paroxyſmi ſunt magis fugaces. Reſolutio membrorum, quæ hunc morbum accipere ſolet, adeo propria eſt, ut ab omnibus aliis internoſci queat, motus enim partis reſolutæ pleriſque in exemplis ſolus imminuitur, ſentiendi facultate vel integrâ vel vividiore facta. Debilitas tardè obrepit, et motus obſcurus plerumque ſupereſt. Atrophia in Colica Pictonum multo inſignior eſt, quam in paralyſi ab aliis cauſis enatâ, muſculoſque quoſdam, flexores ſcilicet pollicis, deltoidem et pectorales præ cæteris infeſtat et conſumit: nec non obſervatione conſtat artus ſuperiores hac paralyſi multo frequentiùs tentari. Cognitio autem cauſæ excitantis dux eſt erroris prorsùs expers, ſi ex vitæ gene-

re, aliisque rebus circumstantibus ægrum venenatis plumbi viribus obnoxium fuisse constet, omne de morbi naturâ dubium evanescet.

PROGNOSIS.

Hæc quidem pro signorum gravitate, morbi duratione, et tempore per quod æger causæ excitantis viribus objectus fuerit, variare oportet. Si colicæ signa sint levia, si remediis adhibitis brevi cedat, raro ultra septimanam protrahitur, morbumque radicibus sublatum iri sperandum est. Contra si causæ excitanti diutiùs objectus fuerit, si medicina intempestivè aut imperitè adhibeatur, si dolor, vomitus, alvique astrictio tanta sint, ut remediis idoneis repugnent; quò hæc omnia graviora, eò magis in angusto spes erit. Vomitus perpetuus, pulsus intermittens, macies insignis, dolor ferè perennis et acutus, convulsiones, post paralysin hydrops, mortis prænuncia plerumque existunt. Ad summam nunquam ex medici memoriâ excidere debet,

debet, ſententiam, etiam in exemplis, de quibus optimè ſperare licet, cautiſſime ferendam eſſe; interdum enim contigit, ut qui Colicâ Pictonum laborabant, repentinâ morte perierint; dum alii, qui jamjam perituri viſi ſunt, intra triduum in tantum reſtituti fuerunt, ut foras exire potuerint.

CURATIO.

MEDENDI ratio duplex eſſe videtur.

1*mo*, Symptomata urgentia levare.

2*do*, His levatis, tonum inteſtinis reſtituere.

Signa quæ maxime urgent ſunt vomitus, dolor, inteſtinorum ſpaſmus alvique durities; his ſublevandis ad *opium*, (divinum illud miſerorum ſolamen) confugiendum eſt. De opii uſu in hac colica plures dubii hærent, aut opium prorſus rejiciunt; quoniam (uti dicunt) inteſtina magis torpere facit, et propterèa hebetat facultatem remediorum, ex quibus ægri ſalus ſperanda eſt. Contra alii opii utilitatem defendunt, quia vomitum cohibet, ſic ut ſtomachus poſſit re-

tinere eum medicamentorum modum, qui multò superet torporem a narcotico profectum. Hæc mihi perpendenti, ea ſententia multo potior viſa eſt, quæ opium prodeſſe ſtatuit, quam quæ nocere: eamque medicorum experientia ſatis confirmavit. Opium præterea diſtentiones moderat, motus muſculorum inordinatos compeſcit, doloris cruciatus conſopit, purgantium vires ita promovet, ut ad alvum ciendam citiùs et certiùs valerent, ægrique vigiliâ fatigati, et angore confecti, vix perdurare poſſent ſine benigno ſucci hujus auxilio. Opii quantitas danda, ex morbi progreſſu, ſignorumque violentiâ pendere oportet. Morbo recente et ſignis mitioribus, a parvis doſibus incipere debemus. Malo autem inveterato, torminibus et vomitione urgentibus, opium liberali manu, doſibus ſcilicet granorum duorum aut etiam trium, idoneis intervallis (prout res poſtulare videatur) interpoſitis, adminiſtrari debet. Enemata quoque cum tincturæ opii guttis ſexaginta aut etiam octoginta, ſi ſigna maxime ſæviant, ſimul injici debent. Poſtquam vomitûs ceſſatio, doloriſque remiſſio, actionem

nem inteſtinorum abnormem et ſpaſmodicam aliquatenùs domitam indicaverint, alvi durities quam primum experienda eſt: et hìc loci obſervandum eſt acria cathartica quàm cautè vitanda, morbi enim initio adminiſtrata dolorem augent, protrahunt et etiam opio pacatum renovant. Mitiora igitur cathartica, vel illa quæ alvum leniter ducunt, ſola utenda; ex his *ſulphas magneſiæ* primum forſan locum tenet; drachmæ ſex vel octo ex aquæ menthæ piperitidis unciis quatuor liquatæ, partitis vicibus dari, et prout res poſtulaverit, iterari oportent. *Tartritis* et *ſupertartritis potaſſæ* aquâ largâ ſoluta exitu felici adminiſtrantur.

Sulphas aluminæ (teſte Doctiſſimo PERCEVAL) doſibus ſæpe iteratis ad conſtipationem vincendam omni laude dignum videtur. Ex oleoſis, *oleum ricini* cum tincturæ jalappæ pauxillo, omnibus aliis ejuſmodi palmam jurè præripit. Si hujuſmodi rebus, quæ ventriculo, multo minus quam medicamina reſinoſa nocere ſolent, alvi aſtrictio non cedat, *veſicatoria* abdomini impoſita haud parùm levaminis

vaminis attulisse, et catharticorum vires etiam accelerasse, experientiâ constat.

Balneum tepidum dolorem statim levat, et viribus, quibus in corpore relaxando motuque intestinorum abnormi sedando pollet, cum cæteris remediis mirum in modum conspirat. Apud DE HAEN, BAKER, aliosque, hùc et illùc astant exempla colicæ, ubi constipatio omnibus aliis remediis planè rebellis, *balneo frigido*, vel *gelu ipsi*, aut *nivi*, abdomini, artubusque inferioribus applicato, incantamenti quasi instar cederet: nisi tamen in extremis (ubi anceps, quam nullum remedium satius experiri foret) ad hoc confugere nollem. *Opium* post alvi purgationem, quo spasmis occurratur, et somnus invitetur, et prout res postulaverit, iterari debet. Si morbo sublato, alvi durities ad reditum præceps sit (unde malum sæpe recrudescere solet) medicamenta purgantia leniora exhiberi debent. *Sulphur* per se, vel *sulphuretum potassæ*, et *oleum ricini*, exitu felicissimo administrata sunt. Dolore redeunte, extractum *hyosciami*, quippe

quod

quod dolorem ſopit, alvumque ſimul leniter liquat, opio anteferendum eſt.

Symptomatis variis hoc modo pacatis, ne morbus revertatur totis viribus enitendum eſt. Ad hoc conſilium conveniunt tonica, ferrum, cortex Peruvianus, amara, aromatica, balneum frigidum, dieta lauta, concoctuque facilis, atque cauſæ remotæ evitatio provida. *Aquæ Bathonienſes*, ventriculis infirmatis ſalutiferæ haud contemnendum auxilium his ægris pollicentur; et ſæpe inteſtinorum torporem, et proclivitatem in duritiem, multis aliis remediis fruſtra tentatis, mirificè ſuſtulerunt. Quin etiam fructum capient ægroti ex itinere ad Bathoniam, cum non tantummodo locum, ſed potionem quoque mutent, et cibus aliis vaſis coquatur, et alia condimenta apponantur: itaque ſperandum eſt, omnes plumbi aditus fore interclusos, contra quos utpote ignotos, ægri non poterant defendi, ſi domi manerent.

Huic

Huic morbo in paralyſin abeunti difficillime quidem medetur. Paralyſis autem a plumbo profecta haud mihi videtur naturâ diverſa ab illâ, quæ ex nervorum reſolutione ab aliis cauſis enaſcitur; ideoque ſtimulantibus tum internis tum externis tutò tractanda. Ad paralyſin recentem remedia jamjam laudata plerumque votis reſpondebunt; ſi vero diu perſtiterit, alia remedia experiri neceſſe erit. Hydrargyrum exitu feliciſſimo datur, vel formâ pilulæ, vel unguenti, donec lenis ſalivæ fluxus moveatur. Cel. FOTHERGILL * tincturam Guiaci ammoniatam inſigniter profuiſſe teſtatur. Veſicatoria caute, ob gangrænam uſui eorum ſupervenientem, admoveri debent. DE HAEN †, de uſu ignis ætherei ſcintillarum grave teſtimonium profert. Cel. WITHERING ‡ de Birmingham, paralyſin a plumbo, gaſe oxygenio, ſolitis remediis fruſtra adhibitis, ſanatam

* Lib. II.

† Rat. Med. Vol. III.

‡ Annals of Med. 1796, p. 393.

natam ſe vidiſſe refert. Ex omnibus remediis hactenus propoſitis, Bathoniæ et Bricoſteni thermæ, ad ventriculi vires reficiendas, alvi aſtrictionem præcavendam, et partes paralyſi affectas animandas, maxime profuerunt. Thermis utentes lenis exercitatio ſub Jove frigidulo et ſicco, atque diæta ex lacte plurimùm reficiunt.

Hoc opuſculo qualicunque jamjam abſoluto, ſtudiiſque meis ad finem fere perductis, mihi gratias agere liceat Profeſſoribus almæ hujus Acedemiæ, imprimis, Profeſſori meo eximio Doctori Home, tum benevolentiâ, tum eruditione conſpicuo, qui vires meas languentes paternâ curâ, medici fidelitate et perſpicuitate per invaletudinem ſuſtentavit: nec non prædilecto ſodali meo Doctori Alexandro Eagar, cujus conſiliis prudentibus maximo cum fructu per ſtudia mea ſæpe uſus ſum. Ut artem ſuam eodem honore, quo ſtudia proſecutus eſt, exerceat, precatur multùm divinctus amicus.

M. MORIARTY.